

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Theologia Moralis

Antehac Ex Probatis Auctoribus breviter concinnata

Busenbaum, Hermann

Coloniae Agrippinae, 1713

Q. 171. Quid præterea sit notandum circa satisfactionem sive
pœnitentiam, quæ in Confessione injungitur.

urn:nbn:de:hbz:466:1-42624

rum dolorem nec ne, dicunt enim probationem veri doloris esse exhibitionem boni operis, secundum illud Christi: *Ex fructibus eorum cognoscetis eos*, Matth. 7. v. 20. *sed contra est*, quod aliunde satis colligi possit, an adsit verus dolor nec ne. Deinde universalis praxis Ecclesiæ est contraria, ergo planè imprudenter hoc requireretur. Denique hoc ipsum est specialiter contra finem Sacramenti, cujus gratia per absolutionem causata debet juvare ad emendationem vitæ, ergo malè prærequireretur emendatio ante absolutionem. His omnibus non obstantibus dicam postea à nu. 1764. absolutionem aliquando differri posse & debere.

Q. 171. *Quid præterea sit notandum circa satisfactionem sive pœnitentiam, quæ in Confessione injungitur.* R. seqq. §. 1. Est conforme institutioni Christi, ut satisfactiones à Confessariis imponantur pœnitentibus, nam Trid. sess. 14. can. 14. De pœn. ait: *Si quis dixerit satisfactiones, quibus pœnitentes per JESUM Christum peccata redimunt, non esse cultus Dei sed traditiones hominum, doctrinam de gratia & verum Dei cultum, atque ipsum beneficium mortis Christi obscurantes, anathema sit.* Can. 15. *Si quis dixerit claves Ecclesiæ esse datas tantum ad solvendum, non etiam ad ligandum, & propterea Sacerdotes, dum imponunt pœnitentias confitentibus, agere contra finem clavium & contra institutionem Christi, & fictionem esse, quod virtute clavium sublatâ pœnâ aternâ, pœna temporalis pleraque exsolvenda remaneat, anathema sit.* Ratio autem est, quia satisfactio est pars Sacramenti Pœnitentiæ, ergo est ex institutione Christi, cum enim omnia Sacramenta sint instituta à

1232

Chri-

Y y 3

Christo, nihil potest esse pars Sacramenti, nisi propter institutionem Christi.

1233. §. 2. Satisfactiones sacramentales aliæ sunt *vindicativæ*, quæ imponuntur ad tollendas pœnas temporales adhuc debitas peccatis: aliæ *medicinales*, per quas præservamur à relapsu: & de his dicit *Trid.* *suprà* c. 8. *A peccato revocant & quasi fræno quodam coërcent, cautioresque & vigilantiores in futurum pœnitentes efficiunt: medentur quoque peccatorum reliquiis, & vitiosos habitus male vivendo comparatos contrariis virtutum actionibus tollunt.* Iterum aliæ sunt *publicæ*, aliæ *privatæ*: Et *publicæ*, aliæ sunt *solennes*, aliæ *non solennes*, de quibus videri potest *Bellarmin.* l. I. c. 21. & 22.

1234. §. 3. Probabilius videtur, quòd satisfactio pœnitentis non causet gratiam habitualement ex opere operato, *Vasq. Præp. Con. Raynaud. Lugo d. 25. s. 1. Aversa q. 14. s. 3. Arr. d. 47. s. 1. Dicast. d. 14. n. 156. Gorm. p. 2. n. 315. contra Caj. Sot. Suar. Turr. De la Crux apud Dianam p. 3. t. 4. R. 70. & alios.* Ratio est, quia non debet virtus attribui Sacramento aut parti Sacramenti, nisi fundamentum habeamus ex Conciliis aut Patribus, hi autem, quando agunt de satisfactione, ei tantum attribuunt virtutem remittendi pœnas temporales, quod fieri potest sine infusione gratiæ, ut patet in Indulgentiis & Sacrificio Missæ defunctis applicato, ergo.

1235. §. 4. Ob eandem rationem probabilius videtur contra eosdem AA. & contra *Con. & Aversa.*, quòd satisfactio pœnitentis etiam non causet gratias actuales ex opere operato, sive, non conferat jus ad specialia auxilia pro emendandis peccatis, quamvis enim *Trid.* *suprà* c. 8. dicat revocare à peccato & cautioem reddere,

hoc

hoc tamen facit ex se, & quantum opus operantis valet ad coercendum hominem & ad impetranda à Deo auxilia. Ratio autem est, quia jus ad specialia auxilia ratione Sacramentorum fundatur in gratia habituali sacramentali, quæ postea exigit ista specialia auxilia, ergo cum satisfactio non causet ex opere operato gratiam habitualement, etiam non confert ex opere operato jus ad specialia ejusmodi auxilia.

Obji. 1. Si confitear peccatum mortale & veniale, dolor de veniali, licet sit pars integralis tantum, causat gratiam, ergo etiam satisfactio, scimus enim Sacramentum Pœnitentiæ esse à Christo elevatum ad causandam gratiam, & pariter scimus satisfactionem esse æquæ partem integram Sacramenti, ac dolorem de veniali, ergo. R. Concilia & PP. dicunt gratiam causari per confessionem & dolorem, quæ vel sunt vel ponuntur cū partibus essentialibus causantibus gratiam; è contrà per satisfactionem, quæ diu post partes essentielles Sacramenti gratiam causantes poni potest, tantum dicunt causari remissionem pœnæ, ergo non est paritas.

Obji. 2. Absolvens sæpè addit hæc verba: *Quidquid boni feceris & mali sustinueris, sit tibi in augmentum gratiæ &c.* ergo absolutio elevat satisfactionem ad augendam gratiam. R. n. consequ., nam Sacerdos etiam orat, ut per merita B. Virginis & omnium SS., item per quæcumque opera pœnitentis augeatur illi gratia, neque tamen illa omnia sunt satisfactio sacramentalis, multò minùs eleventur ad causandam ex opere operato gratiam. Quoad illa tamen verba vide dicenda n. 1250.

§. 5. Satisfactio sacramentalis, si persolvatur 1236.

tur post absolutionem, quæ ipsam adhuc afficiat, causat remissionem pœnæ temporalis ex opere operato, *Suar. Vasq. Lugo* d. 25. n. 16. *Dicast.* d. 14. n. 151. & communiter omnes, teste *Arr.* d. 47. n. 9. Probatur ex *Trid.* suprà c. 8. & *Can.* 15. nam dicit esse ex institutione Christi, ut pœna condonetur, nempe temporalis, quia docet c. 8. & definit *Can.* 12. non semper totam remitti cum culpa & cum pœna æterna, ergo. *Dixi*, si persolvatur post absolutionem, nam licet possit saltem quoad partem persolvi ante absolutionem, tamen nihil ad Sacramentum pertinens causat gratiam ex opere operato, antequam compleatur Sacramentum & ponatur forma, in qua secundum *Trid.* c. 3. est præcipua vis & efficacia huius Sacramenti, ergo si ita anticipetur, ut super eam cadere non possit, forma nihil efficiet ex opere operato, *Suar. Lugo* n. 28. *Arr.* n. 20. *Aversa* q. 14. s. 4. §. *Quartò.* *Amic.* d. 16. n. 87. *Dicast.* nu. 165. *Sporer* n. 576. *Confirmatur*, nam non remittit pœnam, nisi supponendo culpam ex vi huius absolutionis remissam, cum subordinetur absolutioni ad remittendas reliquias pœnarum peccatis debiturum, sed tum culpa non supponitur remissa ex vi huius absolutionis, ergo. *Dixi* 2. si ita anticipetur &c. nam docent *Præpos.* De satisf. q. 12. n. 93. *Merat.* d. 41. s. 2. & insinuat *Lugo* d. 25. n. 28. satisfactionem, quæ præcedit, operari remissionem pœnæ accedente absolutione, quod verum est, si illam adhuc moraliter præsentem censeatur efficere absolutio.

1237

§. 6. Incertum manet, quantum de pœna peccatis confessis debita remittat satisfactio; nam si imponatur minor, quàm re ipsa respondeat

deat poenae à Deo commensuratae, certum est tantum aliquid illius remittere. Et licet Confessarius iudicet poenitentiam impositam esse aequalem, si talis non sit, non ideo, si hanc poenitentiam expleat, remittetur tota poena, quia opinio Confessarii non praedjudicat juri Dei, nec facit partem Sacramenti esse magis operativam, quam in se sit secundum institutionem Christi, ut pluribus probant Lugo à n. 19. Dicast. à n. 175. Gorm. à n. 318. Aliud est in Indulgentiis, quia Papa aliunde ex thesauro Ecclesiae supplet. Est tamen probabile cum Lugo num. 26., quod melior dispositio poenitentis, etiam tum, quando poenitentiam implet, plus etiam conferat ad remissionem poenae. Cur autem vi Baptismi remittatur omnis poena & non vi Sacramenti Poenitentiae, rationem dat S. Th. in supplemento. q. 18. a. 2. tum quia *non debet alicui imputari ad poenam, nisi quod ipsemet fecit*, homo autem non fecit ipsemet originale peccatum, sed tantum personale: tum etiam, quia homo fit per gratiam baptismalem novus homo.... *sed in poenitentia homo non mutatur in aliam vitam, quia non est regeneratio, sed sanatio quadam.... Attamen de illa poena, quae in Purgatorio debetur, aliquid remittitur, ut minus in Purgatorio puniatur absolutus ante satisfactionem decedens, quam si ante absolutionem decederet.*

§ 7. Probabilius videtur Confessarium peccare, si nullam injungat poenitentiam, etiam si poenitens velit lucrari Jubilaeum seu Indulgentias, aut videatur valde contritus, nam adhuc integrandum est Sacramentum saltem per parvam poenitentiam, aut per ipsasmet preces pro lucrandis Indulgentiis recitandas, maximè cum

valdè incertum sit, an quis Indulgentias plenè lucretur, & an contritio illa deleat omnem pœnam. Quòd si supponamus obtineri Indulgentias, aut per hanc contritionem deleri pœnas, posset pœnitentia vindicativa minor imponi, uti dicitur n. 1258. Quæ omnia confirmabuntur ex dicendis n. 1273. Si tamen pœnitens paulò post esset subiturus martyrium, putat *Dicast.* n. 16. posse non injungi pœnitentiam, sed si commodè peragi possit, dicendum est injungendam esse, saltem ut integretur Sacramentum: & si homini illi nulla pœna superfuerit solvenda, satisfactio ejus vel manebit in thesauro Ecclesiæ, vel poterit servire alteri, secundùm dicenda n. 1330.

1239. §. 8. Si pœnitens statim post absolutionem addat novum peccatum, cujus nova detur absolutio, si hoc peccatum statum pœnitentis non notabiliter immutet, dicunt aliqui cum *Amic.* num. 114. non esse opus imponi novam pœnitentiam, quia licet peccatum illud fuisset primò additum, potuisset eadem esse pœnitentia: sed dicendum est, cum sit novum judicium, esse saltem aliquid leve addendum, vel eandem pœnitentiam, quæ antè data erat, nunc esse injungendam pro utraque confessione

1240. §. 9. Pro pœnitentia injungi quidem potest, secundùm *J. Sanch.* d. 13. & *Aversam* q. 13. l. 3., si id censeatur utile futurum, ut pœnitens eadem peccata eidem Confessario iterum confiteatur, non obstantibus illis, quæ dixi nu. 589., attamen cavendum, si Confessio per hoc redderetur odiosa: nec absolutè expedit fieri, si sint peccata carnalia, ut in specie infima ea confiteatur sæpiùs, bene tamen in genere aut in specie sub-

balterna, v. g. accusando se de turpibus tacti-
us vel pollutionibus antehac commissis. Putat
Sanch. injungi non posse, ut statim iterum
confiteatur, si in tale peccatum fuerit relapsus,
quia si non relabatur, nunquam integraret Sa-
cramentum, sed melius contradicunt alii cum
Aversa l. 4., quia per hoc simul injungitur spe-
cialis cautela & conatus non relabendi, ergo li-
cet non relabatur, per hanc ipsam specialem
cautelam & conatum integrat Sacramentum :
aut saltem potest illi simul imponi aliquid leve,
quod jam impleat.

§. 10. Præter citatos à Busenb., rectè dicunt 1241
Sanch. Lug. Lohn. Dicast. d. 14. nu. 85. & alii posse
pro pœnitentia imponi opus merè internum,
v. g. meditationem de morte. Nec obstat, quòd
Ecclesia non videatur posse præcipere actus
merè internos, nam hoc posse Ecclesiam, osten-
dit l. 1. à n. 648. Et dato, quòd de se non posset
Ecclesia, Confessarius id præcipit nomine Chri-
sti instituentis hoc Sacramentum cum potestate
ligandi non restricta ad actus tantùm externos
satisfactionis.

§. 11. Præter citatos à Busenb., etiam rectè 1242
dicunt Aversa l. 4. Amic. n. 62. Bosco d. 7. l. 12. à
n. 110. Dicast. n. 94. Rayn. in Heter. tom. 15. p.
2. l. 3. p. 2. n. 31. posse injungi orationes pro De-
functis, quia sic imperatur actus charitatis, &
omnis oratio etiam est actio bona de se mole-
sta: atque ideo etiam Catech. Rom. De pœn. c. 13.
monet injungendas orationes, præsertim pro iis,
qui ex hac vita in Domino excesserunt, est enim, in-
quit Lugo d. 25. n. 61. eleëmofyna acceptissi-
ma, & illi rursus pro pœnitente orabunt.

§. 12. Opus perpetuum non debet pro pœ- 1243
nitente-

nitentia imponi, unde si Confessarius tibi imponat, ut quotidie totâ vitâ ores *Pater & Ave*, *Castrop. t. 23. p. 21. §. 4. n. 3. & §. 5. n. 16. Burgh. cent. 2. cal. 77. Steph. t. 5. d. 5. n. 175.* dicunt te non teneri acceptare vel acceptatam exequi, quia immoderatè durat. Aliud est, si præter opus aliquod, quod jam fieret, imponeretur aliud obligatorium, sine majore tamen obligatione: & sic legimus, quòd *S. Bernardus* videns magnam contritionem *Arnulphi* cujusdam, ei injunxerit, ut oraret ter *Pater & Ave*, ac in religioso statu usque ad finem permaneret, ut refert *Dionysius Werlensis Capucinus*, in *Pseudo-pœnitente c. 2. a. 2 §. 5. Reg. 11.*, ille enim jam antecederet tenebatur ad statum illum. Posse autem opus aliunde præceptum esse saltem partem pœnitentiæ, rectè docent *Suar. Vasq. Dian. Lug. Dicast. & alii multi cum Escob. probl. 32. contra Maj. Palud. & alios*, sic enim imponitur secunda obligatio, ideoque duplicem specie malitiam contrahit pœnitens, si omittat, ut dictum est l. 5. n. 135.

1244 §. 13. Si Sacramentum Pœnitentiæ fuerit validum & informe (quale posse esse dixi à n. 672.) & satisfactio persolvatur in mortali, antequam Sacramentum reviviscat, tum quidem non habet suum effectum, quia pœna non remittitur, nisi prius remissa sit culpa, postea tamen reviviscente Sacramento etiam reviviscet satisfactio in ordine ad delendam pœnam ex opere operato, ut cum communi *Diana p. 3. t. 4. R. 85. Arr. d. 15. n. 20. Aversa q. 14. f. 8. & sequitur ex dictis l. 6. p. 1. à n. 197.*

1245 §. 14. Si Sacramentum Pœnitentiæ fuerit formatum & causaverit gratiam, satisfactio autem

autem persolvatur post relapsum in mortale,
Mag. sentent. S. Th. Adr. Led. Valent. Hurt. Turr.
Propos. Ochag. & alii cum Dicast. d. 14. n. 170.
 dicunt nunquam prodesse. E contra *Caj. Vist.*
Vivald. Suar. Henriq. Con. Arr. Lug. Fagund.
Laym. Diana & alii dicunt semper prodesse: sed
 quamvis prima sententia videatur esse proba-
 bilior, tamen potest sic distingui, nam nun-
 quam habet effectum ex opere operantis, quia
 prout ab homine ponitur, deberet sumere va-
 lorem ex dignitate personæ operantis, quæ
 dignitas hic non est, cum operans sit in morta-
 li, ergo talis satisfactio, prout est actio operan-
 tis, est opus planè mortuum: & hoc fortè vult
 prima sententia. E contra prout est actio sacra-
 mentalis ex institutione & quasi nomine Chri-
 sti posita, probabiliter dicit secunda sententia
 habere effectum ex opere operato, vel tum,
 quando ponitur etiam in peccato mortali, eò
 quòd Deus non respiciat actionem, prout est
 hominis sed prout est moraliter Christi, uti te-
 nent plerique cum *Bosco* f. 13. à n. 46., ad eum
 modum, quo Missa ab impio Sacerdote lecta
 valet ad effectus suos ex opere operato; vel sal-
 tem postea, quando removeretur obex, quod erat
 mortale, uti cum aliis putant *Aversa & Viva*
 ad prop. 18. *Alex. VIII.* n. 14.

§. 15. Eum nequidem venialiter peccare, 1246,
 qui persolvit pœnitentiam in mortali, docent
Sot. Tann. Lugo d. 25. n. 32. *Arr.* d. 47. n. 23.
Dicast. d. 14. n. 160. & alii contra *Suar. Castrop.*
Laym. Busenb. Sporer n. 541. *Viva* n. 13. & alios:
 Rationem dant, tum quia Confessarii ipsi sæpe
 imponunt pœnitentiam explendam, ante-
 quam absolvant à mortalibus, tum etiam quia
 nulli

nulli pœnites facitur sibi scrupulum, licet perfolvant post relapsum, creduntque melius esse, quàm diutius differre, ergo ex sensu communi non est peccatum. *Nec obstat*, quòd satisfactio sit pars Sacramenti, ideoque videatur irreverentia, si in statu peccati mortalis ponatur, nam etiam dolor & confessio sunt partes Sacramenti, & quidem essentielles, & tamen sine peccato veniali poni possunt à pœnitente constituto in mortali; unde sicuti non peccat, qui alia sacramentalia, v. g. benedictionem Episcopi vel aquam benedictam accipit in mortali, ita nec hic.

1247. §. 16. Qui implet pœnitentiam per actionem ex circumstantia venialiter peccaminosam, non privatur fructu satisfactionis ex opere operato, quia veniale non impedit effectum remissionis pœnæ aliis peccatis remissis debita, cum veniale sit compossibile cum gratia talium peccatorum remissiva. Imò putat *Lugo* n. 33. non impediri fructum satisfactionis, licet intervenire: mortale, dummodo pœnitentia quoad substantiam impleatur.

1248. §. 17. Pœnitentia imponi potest sub conditione v. g. si convalescat, si fiat dives &c. Rectè tamen notat *Aversa* q. 13. s. 4. addendum simile, ut jam aliquid aliud fiat, quo integretur Sacramentum.

1249. §. 18. Probabilius videtur pœnitentiam non debere injungi sub consilio tantum, sed sub obligatione aliqua, uti tenent *Vasq. Turr. Con. Lug. Arr.* d. 47. s. 5. *Amic.* d. 16. n. 79. *Bosco* d. 7. s. 13. à n. 149. *Gorm* n. 332. contra multos, quos citat & sequitur *Busenb.* suprà. Ratio nostra est, quia Confessarius, secundum *Trid.* sess. 14. De pœn.

pen. c. 8., injungit ex potestate ligandi, quam habet, sed non ligat, nisi obliget: Deinde injungit tanquam Judex, sed Judex obligat ad penam promeritam, ergo. Probabilia tamen sunt, quæ addit *Aversa* l. 7., nempe 1. posse Confessarium, præter pœnitentiam obligatoriam, alia opera imponere pro libertate agenda, quæ tamen vi absolutionis etiam eleventur ad satisfaciendum ex opere operato: ideoque *Dicast.* d. 14. dub. 3. dicit imponi posse partim sub præcepto partim sub consilio. 2. Etiam posse pœnitentiam de se gravem & pro mortalibus debitam, imponere sub obligatione tantum levi, si expressè dicat se ita imponere, ad eum modum, quo cum sententia communi dixi l. 1. n. 668 materiam de se gravem posse imperari sub obligatione tantum levi.

§. 19. Quamvis probabilius sit, quod cum 1250
aliis multis docet *Busenb.* supra, per illa verba, *Quidquid boni feceris &c.* non elevari omnia opera secutura pœnitentis ad satisfaciendum ex opere operato, tamen videtur probabile, quod verba illa aliquid operentur, uti præter citatos à *Busenb.* docent *Steph.* t. 5. d. 5. n. 173. *Sporer* n. 569. aliique apud *Werlensem* Reg. 12. quia licet non à Christo, tamen sunt instituta ab Ecclesia, quæ potest concedere indulgentias; neque sunt merè deprecative, sed possunt per modum auctoritativæ sententiæ à Confessario proferri. Et hæc videtur esse mens *S. Th.* quodlib. 3. a. 13. ubi dicit opera hominis per hoc accipere vim expiandi peccata: item *S. Antonini*, & *S. Thomæ à Villa nova*, quorum verba referam n. 1256.

Q. 172. Quanta pœnitentia sint injungenda. 1251

R. §. I.